

DOMOVINA

Uredništvo
v na Schillerjevi cesti št. 8. — Družba Mladostna iz
Celja, redkopisti so za vsako leto.

Redna trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter volja za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 6 mesece 3 krona. Za Ameriko
in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, nasprotno: Na leto 17 kron,
pol leta 9 kron 50 vira. Načinjena se poštna prevoznina, plačajo se vsajprej.

Za izposojeno
se plačajo od vsake poltine po 20 vinarjev za vsak
kraj: za večje izposoje in množične izposoje
maloj pomet.

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Jugoslovanska ideja in Slovenci.)

Slovensko politiko so vodili do sedaj in jo po večini še vodijo diletantje. Dovolj je bilo, da je bil kdo malo bolj zgovoren, da je imel veselje ali čas za politiko, da je bil dovolj bogat ali drugače dovolj vpliven, da je bil ali da je postal z vplivnimi možmi v zvezi ter da jim je bil na uslugo — mandat mu je bil siguran. In kadar je kakrat imel ta mandat, ga je po navadi tudi obdržal. Če kje, je v Slovincih poslanstvo postalo nek poseben poklic, po navadi lahek poklic, kateri je bil kot znak posebne naklonjenosti in ljubezni poverjen izvoljencom, ki so za malo dela dobivali za naše skromne slovenske razmere lepo denarno nagrado in velik ugled. Nikomar ni palo v glavo, da bi od svojega poslanca zahteval strokovnega znanja ali v resnici političnih zmožnosti. Politika je bila nekaj skrivnostnega, navadnemu človeku nerazumljivega in nedostopnega ter se je popolnoma prepikala poslancem, ki so se po vrstini izvolitvi po navadi le redkokdaj pokazali svojim voličem ter so le prav malo storili, da bi v njih vrstah razbudili misli za javno življenje, javno gospodarstvo in upravo. Težko in počasi se je tekot let tudi pri nas obrnilo malo na bolje, zanimanje za javna vprašanja se širi tudi med slovenskim ljudstvom, žalibog da je le premalo širiteljev političnih idej, premalo poli-

tično izobraženih voditeljev, ki bi narodu kazali pot, po kateri naj hodi, da doseže svoj končni cilj — politično in gospodarsko svobodo.

Med najboljšje, najbolj izobražene in najbistrejše slovenske politike, kar smo jih še imeli, spada dr. Henrik Tuma, o katerega zadnji knjižici, bočemo tu par besedice spregovoriti.

Kar je za Tuma karakteristično, je to, da se je kot politik in organizator na gospodarskem in kulturnem polju otresel starih zmot svojih prednikov in tudi še sodobnikov slovenskih; ozri se je po svetu, preučil položaj slovenskega naroda ter je na temelju tega dvojnega spoznanja začel graditi svoje politično poslopje.

Spoznal je, da se je politična romantika ali historizem, kateri so bili naši politiki brez kritike sprejeli od Čehov in Hrvatov prejel in da ni nikdar imel se za Čebe, ne za Hrvate — še manj pa za nas Slovence, najmanjšega pomena. Spoznal je, da je smotrenost, jasen končni cilj in trdna, neslomna volja naroda, ta cilj doseči, naj se zgodi, kar hoče, boljše nego zgodovinske pravice. Samo trdna volja in realno, dobro premišljeno in smotreno delo more Slovence in Jugoslovane rešiti ter jim zagotoviti v kole narodov ono mesto in ono veljavo, katera jim po njihovi srečni geografski legi pričita. Vsi predpogoji za dosego gospodarske, politične in kulturne samostojnosti so dani. Slovenski narod ima tako gospodarsko in kulturno podlago, tako ugoden geografski položaj, da postane lahko važen faktor, ko se bodo končno določali odnosi med Madžari in Hrvati in Srbi, med Nemci in bal-

kanškimi Slovani, med Italijani in Jugoslovani ter Albanci. Ta važen faktor pa bodo postali Slovinci samo tedaj, ako se oklenejo demokratizma in naprednih idej, kajti samo kot demokratičen in napreden narod se bodo mogli Slovinci ubraniti nemakega, italijanskega in madžarskega navala ter si obvarovati svojo zemljo ter utrditi svoj položaj v Trstu, ki je predpogoj za naš gospodarski razvoj in obstanek.

„Jugoslovane vede in mora vezati skupni zemljepisni položaj, skupni gospodarski cilji in najbližja plemenska sorodnost“ — „Za vse Jugoslovane lahko trdim, da se ne razlikujejo po narodni, plemenski rasni, temveč, da jih loči „inteligencija“.

Da je temu tako, nam prita politični historizem, ki je vstavil teorije o Veliki Hrvatski, Veliki Srbiji in Veliki Bolgariji, zverne teorije, ki niso samo neizvedljive, ki mariveč sejoje mrljivo in sovrativo med jugoslovanskimi plemeni ter delajo naše politične glube in slepe za to, kar je najbolj pametno, najbolj naravno in kar bi nam moralo biti najbližje, da se mirno pogodimo, da živimo kot bratje eden poleg drugega in pripravljamo po vseh svojih močeh višje gospodarsko in kulturno jedinstvo in politično neodvisnost vseh Jugoslovanz na svoji zemlji. K tem krivim političnim naukam so se pridružile tudi neopravičene in z nalega jugoslovanskega stališča neopravičljive verske teetje, katere posebno avstro-ogrska vlada podpira in širi v Bosni in Hercegovini — katoliško propagando med pravoslavni in mohamedanskimi Srbi in Bolgari. V ta namen je bil tudi osnovan cirilo-

metodejski apostolat. Z ozirom na to da se katoliška, kakor tudi pravoslavna cerkev imati obe za nesmotljivi in edino pravi ter da tudi Mohamedani prav tako spoštujejo svojo vero kakor njih krščanski rojaki svoje, je v narodnem in političnem ozirom samo škodljivo, ako se k že obstoječim političnim in narodnim prepričan in nesporazumljenjem dodaje še čisto nov — verski razpor! Kdor to dela, odbruje in celo pospešuje, ne ravna v interesu svojega naroda — ampak v interesu Rima!

Tuma vidi v doseledno izvedenem demokratizmu lek proti vsem tem zaprekan, ki se stavijo Jugoslovanz na pot v boju za politično, kulturno in gospodarsko samostojnost. „Po demokratskem načelu uničimo če opazimo zapreke jugoslovanski ideji, t. j. konfesionalizem, delitev Jugoslovanz po katolištvu in pravoslavlju (ter mohamedanstvu). Vidimo, da se danes nastaja najbolj na historizem rimskokatoliške cerkev.“

Da se temu ubranimo, treba uvesti pred vsem skupno pismo, listino za vse jugoslovanske narode ter premagati v ta namen odpor, ki ga bodo temu kulturnemu zbližanju stavile v svojem rodbinskem interesu razne vladarske hiše na Balkanu, „ker se naš on naslanjajo na historizem in konfesionalizem in svrho svojega obstanka. Zato treba, da visoko drignemo demokratsko socijalno načelo, ker samo na temelju tega načela bo mogoča skupna akcija proti vsakomur, ki slorablja historizem in konfesionalizem v svoje sebične svrhe.“

Za zedinjenje za kulturno polju treba pred vsem: zavreči historizem in

LISTEK.

Pismo uredništvu.

Conjeni g. urednik!
V Podlistku je prinesla „Domovina“ sedarvo recenzijo „Spominov“ dr. Jospa Vojnjaka.
Ne nameravam se pečati s knjigo samo, ampak z nekaterimi trditvami in opaskami gospoda kritika. Da bi politični izzivali vlačžnosti pri svojem narodu, je brezsmiselno. Pravilno in lojalno je pa, da se o spominih moža, onega starca, ki je eden izmed danes še redkih prvobititeljev iz dobe preporeda itajerskih Slovincov, ne sodi povrnice in lahkomišleho. Kako lahko je vendar danes, ko ni dvoma, da je slovenskemu življu usojeno napredovati, nekako zaničljivo gledati na skromne početke našega kulturnega in političnega življenja in klicati: „Srka, trobojnica, navdanični govori, vse to nam

je spoštijiva starina, niti spoštijiva toliko, da ne bi ob njej postali skeptični, sarkastični ironizatorji.“ Naj si pišec teh vrst predstavlja ono dobo, ki je popisana v Spominih.“ Leto 48. je bilo skoro brez vpliva na naše široke mase. Še le po porazu Avstrije na italijanskih bojiščih, ko so si avstrijski narodi priborili ustavo, je trajalo med Slovinci pravo ljudsko gibanje, slovenski narodni prepored. Treba si je predočiti obupni položaj našega kroga slovenske inteligence, ki se je lotila pobojanja širokih mas brez vsake zaslombe med mešanostom, tedanjim najostrejšim političnim idej, kratko zasledovana od vlade. Treba je bilo avstrijski kujiževni jezik in literaturo vzbujati med kmetskimi ljudstvom narodno čuvstvo, zahtevati zanj najprimitivnejše narodne pravice, slovensko uredovanje in narodne ljude. Pest pogumnih in podjetnih ljudi je imelo na svojih ramenih ogromno delo in samoumerno je, da ni moglo priti do dife-

renciacije poklicov. In ako se tedajji inteligenci očita, da je bil vsak narodnjak poet, politik in žurnalist, skratka vse, je to na vsak način neopravičeno. Naravno, da je silil radi tega diletantizem na povrtje, ali to je bilo neizogibno.

Čisto krivo se presoja doba tabborov, ako se ne upošteva pod kakimi pogoji so delovali tedanjji politiki. Govornikom na taborih očitati njih govorniški patos, njih pesniški ožen in plantično navdušenost, kako o popolnem nerazumevanju daha in potreb one dobe. Glavni smoter je bil, pridobiti mase za slovenske zahteve. Vprav zgodovinsko so bile besede, ki jih je izpregovoril Jurčič na prvem slovenskem taboru v Ljutomeru, ko so začele po dr. Razlagovem govoru kmetje „živio“ klicati in vihteti s klobuki: „Lej se že taja. Zdej smo na dobrem“. Bil je to psihološki moment, v katerem se je odločilo, ali je novo gibanje krepko dovolj, da pridobi za se

mase, ki so dolej nemo in topo živle brez političnih in narodnih smotrov. Edino le moje s krepko iniciativo, krementski značaj, so mogli imeti v sebi tisto zavest, da mora smagati njih politična misel. Pa za oni prvi skoraj obupni poskus je bila doneča, včasih nekoliko fraserska beseda, edino sredstvo to doslej topo množico ogrevati za novo politično življenje. Zelo dvomljivo je, ali bi strogi kritik „Spominov“ ali bi ta skeptični, sarkastični ironizator imel več uspeha, ko taborski govorniki. Bojim se, da slovenskega naroda sploh re je bilo več, ako bi bil tedaj tak „ironizator“ strail po Slovincem. Tedanji čas je potreboval ljudi posebnega kova, vsične, navdušene, goreče, in grda neopravičeno je, ako se to ne upošteva in jih presoja po današnjem vzorcem. Danes seve izgleda vse to starinsko, staromodno, ali ob onem času je bilo mogoče vplivati na mase samo z gorečo besedo, z toplim navdušenjem, skratka s tem, kar go-

konfuzionalizem, svesti latinico tudi na Srbe in na Bolgarov in na Srbstvo, da se demokratično razširi in uveljavi v javnem in kulturnem življenju vseh Jugoslovancev.

V ta namen je treba organizirati delavstvo po vsem slovenskem jugu. Vsek narod naj izvede to organizacijo zase, svojim posebnim potrebam in razmeram primerno. Krajna, ukrajna in delovna organizacije posamičnih narodov naj sklenejo centrale za vse narod, to pa naj potem stojijo med seboj v posebno sveto ter naj ustanovijo poseben svet delegatov vseh posamičnih central, kateri bi sboroval kot delavski jugoslovanski parlament ter bi brez ozira na politične vođe vodil po esotnih načelih jugoslovanske delavstva.

Po istem načelu naj bi se združilo jugoslovansko kmetstvo pod zadrug. Omorale naj bi se denarne in gospodarske zadruge in zadrugne svete ikotekarne in parcelacijske banke, katere bi stopile tudi preko političnih mej v medsebojno sveto ter v stik s francoskim in angleškim kapitalom, katerega bi se lahko poslužila, da razbremenijo naše male kmete ter jim pomagajo na novo.

Da se trgovina in industrija organizira, morali bi Slovenci in Hrvati obrniti vse svoje moči na osvojevanje Trsta, Šrbi in Makedonci na Solun in Bolgari na Carigrad. Omorati bi se moralo velike trgovske šole v Trstu in v Carjogradu, koncentrirati v svojih rokah trgovino, svos in izvoz industrijskih izdelkov in kmetijskih pridelkov, omorati bi morali veliko proizvodno društvo, ki bi prevzelo vojaško med Trstom in Carjogradom. Da si osvojimo in vztrajamo svojo industrijo, morali bi stopiti tehniški svet jugoslovanskih narodov v sveto, ter izdelati skupni tehniški list, kot prilogo vseh jugoslovanskih dnevnikov. V tem listu bi podajali študije in referate o vodnih silah in prirodnih bogastvih vseh jugoslovanskih dežel, o možnosti vzajemnosti narava, spopolnjenosti in izvirnosti stare industrije, pripravljati sveto s članki in poljskimi tehniškimi in podjetniški ter tako emancipirati slovenski jug v industrijalnem obziru od nemške, italijanske in madžarske industrije ter vsem tem narodom omogočiti, da nas gospodarski podjarmijo.

To so v velikih potezih glavne ideje in načrti, o katerih govori Tuma v svoji knjžici. — In ki so v glavah točkah strinjajo s mladimi, katere Jovan Crjčić, znameniti srbski geograf in vseučiliški profesor, razvija v svoji knjžici: „O nacionalnem redu.“ (O narodnem delu) v kateri vidi bodočnost.

veri k srca, se k razuma. Kdor tega ne razume, ne razume dobe tabovor, naj si pa tudi ne privriva pravice obsojati ono dobo in njeno predstaviteljo.

Da so bili ti motje in dobe tabovor kremeniti značaj, kakorih bi danes naša pač potrebovali, tega si tudi čislani g. kritik ne boše spal zamisliti. Trstenjak je pisal v svojem zadnjem pismu dr. Vošnjaku: „Ostani nesobčen, značajen in doleden.“ Ta opomba je bil pač nepotreben. Pa Trstenjak sam je pisal Vošnjaku leta 1872. o svoji osebi: „Delal bodem nesobčno za svoj narod do smrti in ne iskai na svetu za to ne slava, ne dobitka.“ To besede veljajo o vseh zastopnikih dobe tabovor. Gmotnega dobitka pač ni bilo prikavovati, da zelo kočljiva stvar je bila pripadati novi stranki, ki se je hotela ob rob postaviti vladi in nemštva. Kolikokrat govori dr. Vošnjak v svojih „Spominih“ o gmotnih potežkah, ki jih je proizročila večna agitacija. In ti motje,

Srbije v širjenju naprednih idej, ki gibljejo dananjši svet in za katere Srbija ni neprizvijena.

O s tega stališta prematamo jugoslovansko vprskanje vidimo, da je to velike in zanimivo, da jedno največjih vprskanj moderne Evrope. Pred našimi moči se škiri velika, po naravi bogato obdarjena plemena, Slovenci, Hrvstje, Srbi in Bolgari spajajo v jedno samo veliko kulturno, gospodarsko in politično jedstvo, vsvarjajo si pred očmi svojih sosedov in proti volji mogočih Nemcov, Madžarov in Italijanov, kateri bi radi zavladali nad njimi, prsto domovino, mogočno, neodvisno in vsem drugim evropskim vcelicam ravnopravno državo ali državno skupino. Mi smo tudi soigralci v tej veliki drami ter po svoji moči in razmodnosti pripravljamo to sveto bodočnost, ali pa v nerazmodnosti gladimo pot imenovanim tajcem in njih nadvladi nad nami. Kako bodo koncal ta boj, bude li smagal taj kapital, taj bajonet, taj istrige v sveto s naše nerazmodnostjo, malenkostno nezimernostjo, ali bodemo spregledali in štrli veliki cilj pred očmi in štrmili s vsemi silami proti njemu? Ideja je moč, katere ni še nikdar gmotna sila podvrkla. Bode li Jugoslovani spoznali velikost ideje o svobodni in sjejnijši Jugoslaviji, kakor so pred njimi Italijani in Nemci spoznali vrhunenost in pomen svote in združene Italije in Nemčije, katere so tudi vrhijš intigran in svrotajni bajonetom izvršili? Mi imamo še daleč do tega, zato pa ni naše pripravno delo nič manj važno, nič manj potrebno, kakor bode zadaja bitka pred proglašanjem naše svobode. To naše delo je kulturno in gospodarsko — vrhuno je pa vedno s mišljijo obrusno ta kosečni cilj. Ako bi tako delali vank v svojem kraju, v svojem narodu, ali ne bi vedel tega velikoga dela posabili v najkrajšem čem za točno naše skupno ali posebnostno pogodovino, ki nam odkriva naše razporenosti in razdrojenost: a nas pa vodi nikamor v bodočnost? Proevljanje skupne kromske ideje jati in dviga inteligentnega Slovca: in ma daje v delu za blagostanje svojega naroda pravi narodni pomen. S politiko hočemo tudi doseči moč in s njo blagostanje in svoto posameznikov. Samo intenzivno gospodarsko delo nas prapravi in potrdi, same osatori, da posabimepretakivost, in nam odpra boljše prihodnjast.

Prilopredane knjžice vsem, katerim je na tem, da sprvijjo v naše svoto vsuhdanjost in naše malenkostno politično brez velikih ciljev in idej —

veliko idejo — vodnico: vse za naše veliko in slavno bodočnost, vse za jedinstvo in neodvisnost jugoslovanske domovine!

Politični pregled.

Domsko dobita.

Češka soc. demokracija je imela v Piznu svoj VIII. kongres, katerega se je udeležilo 404 delegatov. Iz tajnikovega poročila poznamo, da je od 1.066.407 na Češkem, Moravskem in Šleskem za češke kandidate oddanih glasov pripalo na češko soc. demokratske kandidate 400.900 ali 37%, vseh oddanih glasov. Češka socijalna demokracija je imela 31. julija t. l. skupaj 1929 organizacij, ki so bile vse tudi delavne in delojetne. V zadnji dobi je bilo izdano 898.900 in prodano 749.559 spisov, knjžic itd.; časopisov je bilo izdanih 3.182.930 izvodov ali štirik; list „Zaf“ (sarja) izhaja v 90.000, šenaki list pa v 6.000 izvodih. Na tem shoda se je pokazal sijajen razvoj češke soc. demokracije, katere je postala v vsakem obziru najvažnejša in najmočnejša češka stranka. Osvrta je soc. demokratsko gibanje nastalo na Češkem pod takim vplivom, vsprejemali svoj program in tajine ter se je nekaj časa zdelo, kakor bi mu narodnost in narodno vprskanje bilo čisto ravnodušno, postalo je danes pravo češko narodno gibanje, ki se, kar se globokosti narodnega prepričanosti in pravega rodoljublja smelo meri s katerokoli meščansko stranko. To narodno čuvstvo, katerega so soc. dem. delavstvo prej ni zavredalo, ali se ga je neježno zavredalo, postaja danes polnože in globokaja, nego ono staro meščanskih strank, ker se ne zadovoljava več s tem, da zabira in štrvije čemarne privilegije v narodne štrve, da drži navidezno rodoljubne govore in se štrli s narodnimi barvami — katere so nariveli bori za polno narodno pravico, katere naj začenjajo in nebahajo taj, kakor je rekla delegat Steiner, kjer začenja in nebahar češki Slovci! Za to pravico se češka soc. demokracija tudi še bori ter s tem silno popsepolje osrdnavljanje in očiščenje češkega političnega življenja.

Tudi na slovenskem jugu se bode naše delavstvo prebudilo ter bode zavzelo podobno stališče v našem kulturnem in političnem življenju, kakor delavstvo na Češkem.

Galjski deželni zbor se zniže 20. septembra v prav kratko zasiedanje.

Celovški mestni zbor je sklenil o

priliki cesarjstva poseta razobnih obliki cesarstva cesarstva kakor frank. furtarskih zastav.

Pogajanje med avstrijsko in ogrsko, vlado glade avstro-ogrsko nagode se bode nadaljevala po poročila „Magyar Orszaga“ še 10. septembra. Ogrski ministri so imeli zadnje svote pri Kossuthu poročevanje, na katerem so se pogovarjali tudi o nagodi. Geri imenovani list, ki stoji zelo blizu knjevlji, je menaja, da bode pogajanja glade nagode septembra gotova, tako da bode ta ebe vladi lahko prodilili meseca oktobra državna shorama zakonski načrt nove nagoda.

Vnanje države.

Is Nemčije. V svoto je obiskal angleški kralj Edvard nemškega cesarja na gradu Wilhelmshöhe blizu Kasselu na Heeskem. Cesar Viljem je podprvil in sprejel s velikim veseljem svojega kraljevega strica. Danes se med angleški kralj v Islehu, kamor je prišel v obiske našemu cesarju.

Dopisi.

Vilgalice „Slovci sv. Črke in Metoda“. Upravljeno se čestimo, da se pri nas na Slovenskem razpeča razmeroma tako malo naših narodnih vilgalic in vprskanje, kje iskati varstva temu? Zvrata se svotno vse na nesozrednost in malonarost odjedalov. — Resnica je to, katere so nemoro zamikati, še manj pa zagovarjati, če pomislimo, da se še danes, ko je vendar narodi bolj tako had — ne sramujejo naši slovenski inteligentni kupaovati in rabiti slovenskih vilgalic, ki gotovo niso nič boljše in nič cenejše, ko naše narodne vilgalice, ki imajo poleg tega, da podpirajo naše narodno štvo še velik narodno-vigovjevalni pomen!

Glavna krivda, da se teh naših narodnih vilgalic ne razpeče več — leti pa na naših trgovcih. — Če prišel v vsakiko trgovino ali sembo tržnico in zahteval vilgalice — slovenske — dobil brez pomisleka Črki-Metodu. V slovenskih tržnicah („Narodni del“ v Celju) in pri slovenskih trgovcih morai pa izrecno zahtevati slovenske (če nisi ravno-man), čeder dobil gotovo imeno Svoških-Mil pa še hake „Slovci“ — v narodnih barvah.

Sodaj pa vprskanje, koliko ljudi pa je pri nas, ki so toliko pastivi, da to svoto — krilika pa je takih, bi jim je veseno, ki pač vsotajo, kar se jim da (naši kmeti ljudje) — hilito česarja sam gre pri tem v svoto. —

ki so v duhu boja čisto posabili ne priložnosti, tudi potneje, ko so gnili do javne službe, niso izkoristili svojega položaja. Bred ruda, naslova in promocija se je vrnil, odločivši delovno odobrnitvo, dr. J. Vošnjak na svoj poborski vinograd, kjer cept, pravi slovenski Katon — svoje trpi in okovari svoj vinograd.

Kakor dr. Vošnjak so bili tudi vsi vrstniki po njegovem pričanju „sami čisti značaj, nesobčni in potrvovalni“ s vsemi svojimi duhovnimi in gnotnimi silami. Takega krepkega pokolenja značajnih ljudi je bilo treba, da se je naše ljudstvo obdelilo iz onega artilja. Vošnjak sam piše, da je bil pripravljen štrvovati vse, skralna vse svoje eksistenco, da bi se le izpolnili smoti, ki so mu blesteli kot jami ideali pred očmi. In posebno pri naši politični miseriji, ko tako silno pogrešamo značaj, bi moral biti spis, v katerem so popisani veliki vspehi, ki jih je izvročevala doba značajnih moč, neprecen-

ljivoga vzojevjalnega vpliva. V dobi tabovor niso imeli prve besede neznačajni sabiči, ampak motje, prepričani o moči idej, ki jih zastopajo, verujoči pa tudi v smago teh idej.

Subjektivnost je najznačilnejša črta onih literarnih proizvodov, ki jih imenujemo memoare. Ako očita kritik Vošnjakovim „Spominom“, da je v njih marulka, kar ima prej pomen za njegovo osebo, kakor za slovensko javnost, je to dokaz, da nima janega pojma kaj so memoare in kako se pišejo. V takih „spominih“ mora pisatelj vsaka oseba plastično stopati v osprejde, vsaka beseda mora biti polna pisateljve individualnosti. In mislim, da se v „Spominih“ jasno zrcali Vošnjakovo kristalno-čisti značaj in duh njegove dobe. Kdor piše memoar, ni pragmatičen zgodovinar, to si naj zaponni kritik. Glavna naloga teh spominov je, da nudijo gradivo bodočemu zgodovinarju slov. političnega preporeda. Da bi pa knjiga ne astrzelala svojemu na-

men; ker je pisatelj vpletal nekakšno osebnih romanec in spominov, tako očitajo je pač jalovo.

Mislim, da je ravno „Domovina“ kot glasilo štajerskih Slovencev poklicana, da pravično oceni knjigo, ki je pisana v prvi vrsti za štajerske Slovence. Tako pravično oceno pač zasluži moč, ki je bil med prvimi bujitelj, ko se je začenjalo slovensko ljudstvo na štajerskem zavedati svoj narodnosti. Tioto dobo preporeda je in starček popisal s vprav mladinskih žarom in vroče ljubavnejo do svojega roda v dani. Za tako ljubesen je pa tudi treba razumevanja, in ni lep, ako se to ljubesen svtega, spoltivjega moča skoraj ironiziraja. Prepričan sem, da se g. urednik strinjaja s ravnotar izraženim mnenjem in da priobče ta odgovor na kritiko prvih slovenskih političnih in kulturnih spominov.

Sploh je za neka čudna lastnost in pretrpana slovenska potrebnost — ali da govorimo o netravnem stihu — bojazljivost, ki je nepotrebna, če imajo naši narodni trgovci še kako druge vlagalce.

V Bozni imajo izključno Ciril-Metodove vlagalce in radi jih kujejoje nacionalni nemški občirji tankanjih garancij — zato se jih tudi razpeča precej več, ko pri nas, ker pravijo naši narodni trgovci, da morajo imeti in prodajati neslovenske vlagalce tudi na deseti še radi manevrov ali tujcev, ki silujejo grode vtiših skov naše kraje. Proč s to otroško bojazljivostjo — bodimo odločni in doledni v naslednjih, in nehajo se bo marsikaj, kar nas še danes vznemirja. Zavedne naše narodnjake pa prosimo, da ukrepanje potrebno, da ne bomo prezaleci še nadalje teh in podobnih „malenkosti“.

Tr Ljubljana. „Velika praška pa malo kaska“ pravimo Prieki ob sličnih prilikah, kot je bil sestanek slov. katol. abitarientov. Z naglaskom „katsoliških“ (namesto „klerikalnih“) mečejo ljudem le poska v oči, ob enem pa proglašajo s tem svo napredno slovensko dijaštvo za nevernika, in kar je glavno, nasprotnike slovenskega ljudstva.

Ti „uđeni“ gospodje identificirajo pejsne slovenski, veraki in klerikalni s svo prisojeno jim druznostjo. Saj si morajo loviti le s tem privrženost!

Za cel mesec je deloval klerikalni štab na vseh kriptah in naša Erna si je ob ogromnem delu nervozno vihala svoje brke; na vse zadnje pa tak škak!

Nasnanjenih je bilo nad 150 abitarientov in visokoletoev, a pri sestanku smo jih našli komaj 40; ta so vtičeli tudi vsi fantiči s kratkimi hlačicami in jasnaki nitjgimnazijci, ki so s vidnim strahom in respektom poslušali g. abitarienta, kateri so tako vtičsko zapadali svoje bivše profesorje, pred katerimi so se ti bivši dvojkari in straharji v prahu pizvali.

Poleg tega je bilo prisotnih ducat teologov, pol čezsta kaplanov in častni profesorjaci gospa Nina in gđ. Erna. Brez šenak pri teh gospodih pa ne gre! Vseh zborovalcev je bilo s zaprednimi vred kraj 60; šteli smo sodelovalce tako nastančno zaradi „Slov. Gospeđarja“, ki bo znabitl poročal o „nabitno polni dvoranji“.

V resnici so se nam priznali dijakl prav smilili, ko smo jih videli lažne in šenke tavati po našem trgu; zanimivo je bilo opazovati, kako so vjak dan drli proti farovju, kaj so kjer so pa same „le vije“ nastitili, dočim so se morali zadovoljiti vsi drugi večinoma s dabevno hrano, s koje so jih krmili učeni frazerji. Kialo so se držali pri tem in živahno poskakli moškarjci, Kipterje po imenu, ki je djal patetično: „Kraha jim daje; če bodo sitni, še le tedaj bodo dovestni za vake lepe zanke“.

Subparna predavanja in nesnozna oparica sta vpirala silno usparjavo na zborovalce, ki so skoraj vsi drimali, dva sta pa prav imenitno spala; le gđ. Raazig se je držala „stran“ in vselej zatela pravočasno ploskati.

Referatov „Vera in vada“ ter „Nade stabilne in vsestranske izobrazbe“ bi sicer se mogli posrežno slediti niti pri najbolj svetlem vadahu. G. Gregor Žerjav je pač s pravo ironijo razpravljaj o važnosti govornikov, saj ga vsak slovenec po naših bralnih družinah prkšoni. Neki hudočelji g. Pavel Živrtnik, ki je letos abivoral gimnazijo, je govoril silno učeno. V svojem govoru, ki ga je prejel in Waplerja in posnel go predavanjih g. dr. Medveda ter se ga prav pridno napisil na pamet, je razmotril vprašanje o descendenci

teoriji(!) dovolj v nič Hächla (Madvedni smel, de je ta „uđeni“ mož že bral kaj o Hächlu razum v Waplerja ali pa kako knjigo Hächla samega? Po govoru soditi, pač ne) ter kvasil o stvarih, ki jih niti sam ne razume. To tudi ni ničesar čudnega; kajti kako bi mogel o tako dalekosestnih znanstvenih vprašanjih soditi dvajsetletni mladenič, ki nima prav nobene znanstvene naravolovne izobrazbe? Predzrost je za to, ako prodajajo Waplerjeve plitve in tendenciozne frase za vedo — in žalostno je, da ga niso mogli spopoznati niti akademiki, ki bi vendar morali vedeti kaj več. Nadi g. kaplani pa o tem ne morajo in ne znajo govoriti, kar jim niti zametiti ne moremo. Moč ima tudi precej humoristične šile; kodr postula njegove učene razprave o kohlak in kkratati ali o učnem berolinskem konju, se mora pač srčno smejati.

Stvarno in lepo je govoril g. Vinko Razgrtek iz Celovca o gospodarskih razmerah med Koroki in Slovenci. Vsi drugi govorniki, izvenmi g. Fogoridiča so ponavljali stare frase, govorili o demokraciji, odbrhali po radikalnih (aha!) ter se povzpeli celo do bodaste trditve, da pravi klerikalac ne more biti radikalac. (To „modrost“ dotičnemu gospodu radi verjamemo!)

Debatirali so vedno le trije, večina je spazitno sedela in nastropno čakala konec komedije, kar je bilo to zborovanje v pravem smislu beseda. Svoje vmeno za dobro stvar sta pokazala posebno dva, imed kojih se ga je odna opoldan do dobra nalozil ter potem govoril same dobrotivosti, nek Bošič pa je djal o nekem profesorju, da je „cepč“, a je hitro zopet strahopetno prekical. Ali se še fant boji dvojk?

Imed mladeničev, ki so jih tako prijzmo vabili, so prišli trije. Sploh je bilo vse zborovanje zelo klaverno, naj se je vsem za obranih videlo, da so s svojim uspehom prav malo zadovoljni. Brojavno je posredvali ta škodak poleg ljubljanskega škofa in dr. Jančkoviča tudi dr. Tipič in Sv. Lemarta. (Ta g. doktor se je v zadnjem času čudno — spreminil. Ali ni prisegel nekajd na trigravansko zastavo?)

V nedeljo se je vrtil ob sređnji sodelatli veselicu s petjem in igro. Za lepo petje gre posebna hvala in čast g. pevovodja Zacheri, ki je kot tajnik „Školska“ izredno vnošo izveštel pevski zbor. (Kaj poročajo k temu napredni bratje sokoli?) Res bi ne miledli, da se bo g. Zacheri, ki ga poznamo kot zavednega in naprednega moža, na tak način vdnjal tem ljudem. Vred okolnjega terorizma so sodelovalce tudi nekatero sokolice (!) a še s navrejoje sevojeje. Gospeđje iz farovja, poglejte kaj ste povzročili in Reptivci, Dijakovi in Stanjkovi hili! In nam hočete govoriti o miru in ljubosti? Tega ti gospeđje ne poznajo! Za sprisrivotne igre si je stekla največ zaslug gđ. Erna Raazig. G. kaplani in „katsoliški“ akademiki jo ohranjajo gotovo v hvalečnem spominu.

Slovenske novice.

Štajerake.

— Narodna zavednost slovenskih občin celjskega okrajnega glavarstva. Koliko pisemo in se trudimo v naši javnosti, da bi dosegli vsaj to, da bi občine napram oblastim, zlasti okrajni glavarstvom obvarovale svoj slovenski značaj, da bi sprejemale in reševale vse uradne dopise le slovenski! In vendar sprejemajo le slovenske uradne dopise in iste rešujejo le slovenski v celjskem okr. glavarstvu sledeče občine: Doberna, Št. Jar

ob Jar. sel. trg. Št. Jar ob Jud. selez. okolice, Nova cerkev, Petrovče, Dramlje, Frankolovo, Švestina, Št. Jar ob Taborni, Šmarje trg, Šmarje okolice, Slivnica in Marijagradec. Ostalih 59 občin (celjskega, šmarškega, vranskega in laškega okraja) še ni toliko narodnosvedskih!

— Ihan druztevno posredovalstvo „Slovenskega trgovskega društva v Celju“. V ak se sprejme v trgovini s melasnim blagom 1 učenc. — Slatbe škota 2 pomočnika melane stroka. — Posredovalnica deluje za delodajalce brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini. (Ali bi ne bilo narobe bolj? Op. uređa.)

— Iz Celja. Na mesto intenzirja gosp. Sarnaca, kateri je prestavljen v Brežice, je imenovan starih pristav z. Weingerl — Nemeč svedra.

— Iz celjske okolice. Čene hmelja se čedalje nič kaj ugode na katejo. Zato homo spomnili Kmečka svedra, vikarja Gorlika in drugove, naj nam vendar s svojo prizamo izkolenenostjo pomorejo do izpolnenja lastne obljube da homo namreč kmeak lahko sadiji mesto hmelja tobak! Sej to nam je obljubila svoj čas Kmečka svedra in njen kandidat!

— Gledna vest. Poljedelsko ministertvo je imenovalo višjega razisknega komisarja pri revizornem redniškem uradu v Celju g. Vinka Strgarja vodjem revirn. razisknega urada v Ljubljani.

— Iz naše šolske družbe. V svedniaku sadnje pokrove ševlika, kjer se govori o glavni skapticini Ciril-Metodove družbe, je g. Glanar pomotoma izveštel podpisnika Grafmanjevega izjave s klerikalno kandidatsko listo. In tega iztovetenja izvrajne posledice bi bile svedna zapena, ako bi „Slovenec“, „Slov. Gospeđar“ in njami pristali s svojim pisanjem in svojim postopanjem na dokazoval, da so čezanski proti vsakemu skupnemu delu v družbi.

— Nervi obrtni nahem stopi danes v veljavjo. Kar vsebuje ratne deloche, ki se tijejo zlasti malih in srednjih obrtnikov, se bodimo skvarjali prihodnjaj s njim v daljšem dopisu.

— Nervi levski nahem je so veljavjen. S 1. prosincem 1908 bodo dobivala stranke kavnica, kot so upotrivljene po novem vzorcu. Lovnica je samo pobotnica, s katero se strankam potrjuje, da imajo toliko denarja, da lahko delodelnemu odboru protovoljno plašajo 6—10 K in še več ter vidi s K za kolek. 93%. Slovenec na Sp. Stajerji si pa da to protovoljno darilo deč. odbor potrditi s nemško lovnico, s nemško pobotnico. Graje je to toliko bolj vredno, kar si dovoljujejo ta šport bolj inteligentni ljudje. Povirijamo španstva, naj obrke slovenske lovnice! Otrznli listi so sicer tišanski dvojezični — toda razni pisli, ki ne vedo dobro slovenski, jih spoznajo nemški in stranke jih — mirno sprejmejo. Tudi ti treba poboljanja!

— „Slovenec“ piše: „Kdor dela s in za ‚Domovino‘, ni več na katsoliški podlagi. Uvodne članske v ‚Domovino‘ piše dr. Ploj.“ Članke, katere je dr. Ploj v ‚Domovino‘ napisal, je tudi podpisal, ti se pa ne tijejo katsolištva in ne vpraskanja, ali je katsoliška vera edino prava ali ne, ampak politike dr. Šusterčiča, S. I. S. in ‚Slovenca‘; na te članske ni odgovoril, čeprav je to bahato obljubil, ne dr. Šusterčič, ne ‚Slovenec‘, pač pa ga sedaj uvaja, da je protikatsoliški. Mi to katsoliško perfidnost ‚Slovenčevu‘ pribijamo. Če so vsi stebi katsoliške cerkve in vere tako čisti in vervalno zdravi kakor je ta, potem je to tudi nam prav.

— Iz Tebarjev. (Kako se Nemci

vuljajejo.) Pri nas so revnokrat izdeležje nova cerkev, vada tega tu je pomembno se kakih pet Nemcov, ki bi radi prevzeli dele novih orgelj. Mi Tebarčani pa nismo tako nezavestni, da bi metali slovenske grode v žrelo svojim narodnim nasprotnikom in tlačiteljem. Čuje se, da dobi to delo slovenska tvrtka; tako je prav!

— Iz Laškega trga. Neka ženaka je našla na meji marjagradke in celjske okolice občine obsevana, katerega so prinesli v terek v mrtvašnico v Laškem trgu. Obolenec je videti nad 50 let star in je moral še dolgo časa vtičti, ker je trpelo popolnoma upadlo in tako razjedeno, da bo težko doznati, kdo je ta človek.

— Iz Laškega trga. G. cand. iur. Ivana Kračkar potrjuje, da ni pital in da ni v nobeni svedri s dopisom „Mladi in stari“ s 94. št. „Domovine“.

— Iz Zaleca. Spominiki šrebelj je sabilo v drug natega sokolnega prapora tudi „Protovoljno gasilno društvo v Trbovriah“, kar se v zahvali polmota na označilo.

Odbor „Školska“ v Zalcu.

— Iz Mozirja. 24. julija t. l. je zapustil šlofof Konstantin Heptner, odgojitelj pri baronici Bruck v Špikfeldu, hotel „Ilirijo“ v Mozirju in se napotil čez Soltaške planine v Železno Kapljo na Korotkem. Imel je namen se čez teden dni vrniti, a še sedaj ni se dala ne slaha za njim. Dotičnik je star 34—35 let, je avrojev poleg rukične dobro nemški, je svedroje velik in okroglega obraza, temnih las in oči in ima majhno brko pod nosom. Obleden je stro s bolim telovnikom. — Heptner je še pred odhodom dejal, da hli nekaj dni biti sam; midajo pa ljudje, da mu ne fopokajajo njegove gmotne razmere, da bi hiral tako dolgo v planinah. Sedaj ga iščejo vsi gurški vodniki in španstva, ker se je najhji pomoretili.

— Nemškotavrsko poboljšstvo. Celjski nemškotavrji so bili hli včeraj s svojimi navrtarji ali godci v Šoltanji poveljovat tamoljno nemško pevsko slovenost. Vrtnali so se s vedernim vtiškom po klaverno zvršeni slavnosti „fajhtati“, nekako „tozne-bonno-navčeni“ domov. Ko so se približali Zalcu, je njih fajhtazo navdajevo prekipelo. Navrtarji so pihnili v svoje instrumente, „plavolani erjaki“ so zastalili — in vse to skupaj naj bi pomotelo nekako himno, ne vem prav, ali je to imela biti „Wacht am Rhein“, ali kaj. Visk so vrtari, talenje „porcov“ in askanje piskalcev se je razlegalo po pevca. To je nekoterev tam stoječe pevstvo tako razburilo, da so „nemškim muzikantom in pevcom“ vrgli par povok v obraz. Ti so nato zagnali velikar č vršit — po vseh vagonih so nemškotartiči začeli besno lajati — in pjavisti skoni okra na občinstvo na pevron. V onem vagonu, v katerem sem jaz sedel, so bili 3 ali 4 rezervisti, ki so se kravala s veliko nastado udeležili. Eden od njih je kar besnel na Slovenca, čeprav sam Slovenec ter porderjal, kako velika in dobra je „nemška spraha“. — „No, ali ste se jo še kdaj najedli?“ ga vpraša nekdo, ki je mirno sedel v kotu in je odvirno silno težko prerašal to živinako vtičstvo in idijotoko razburjenje. Rezervista je to nepricukovano vprašanje tako spravilo s koptektaka, da je kar smoknil — sopotniki so pa udarili v glasen smeh. — Ta ubogi slovenski rezervist — je pač tipičen reprezentant demonstrovajoča in izvirajočega nemstva po naših krajih. Več luči, več poska prežene to nemškotavrsko temo tudi in teh trdih in zasamarjnih butic in nemških isbruhov, kakršen je bil to, bo konec.

— Iz Šostanje. Frankfurterice vtihravo po znanih hišah naših nemčarjev

vredni prihoda celovških pravec. Zelo klavarna družba, na čelu ji celjski pisatelj, inocenirala je pobod po trgu, pred občinsko hišo je po postavljeni sponi, nakar so zapakirali celjski narščarji „Die Wacht am Rhein“. Tiliha, katere je vladala na sliki liki, mori, tlačila je vidno vse došlo naprosene goste. Ne žudimo se, ako zasmejavali in smehljali dane častne besede na slovenskih tleh izvajajo pohode inocenirajo, ker v Avstriji ne veljajo take malenkosti, kakor častne obveze in slovenske objube nič in vsak nemilko misli meč so čuti junaka domovi, ne brigati se za take „bagetele“, če se s tem narodnega nasprotnika otkidajo! Občudujemo vrniti nastop slovenskega prebivalstva, katero je s elegantnim prebivalstvom pokazalo, da je inteligentna in naših vrstah in da so izvajali le v posebnikarših vrstah in njih privrženceh.

— **Šodnik proti slovi.** denarnemu zveodu. V „Slov. Narod“ so pritožbo nekde in gornjegrajskega okraja, da nalaga tamoznja sodišče narzic odločno izrečeni seljci in sklepa vseh občin v okraju papirane denarje v nemško celjsko in štajersko hranilnico, akoravno je Južnotajerska hranilnica v Celju papirane varov zveodu, za katerega jamči tudi gornjegrajski okraj, kateri je tedaj pri zavodu naravnost interesiran. Tako postopanje kaže prezirajo občin in izvira k odločnemu odzoru. — V istem listu čitamo, da lasi nek celjski kaplan po štajerski dolini in nagovarja ljudi, naj vrnemo denar in raznih slovenskih denarnih zavodov in ga naj naložijo v novi celjski klerikalni posojilnici. Vprašamo tega častitega gospoda in njegovih tovariših, kakaj ne agitirajo na enak način proti celjski nemški hranilnici, ki je ena glavnih opor celjskega nemstva? Ja, Baner, das ist was anderes! In ti gospodje nosijo neprestano — redoljubnost in slovi na janki! Klerikalni denarni zavod, to pribijamo, nam je na Spod. štajerskem gospodarski kmeti toliko škodljiv kakor „Stidmarka“. In to je — Ljudska posojilnica v Ljubljani! Dokazno še menda ni treba odkriti nastorati.

— **Is Lake pri Židanem mestu.** Želja, katero so gojili vsi najboljši in politeni Ločani še več kakor leto dni, je sedaj izpolnjena. Ustanovljena in registrirana je namreč naša kmečka radništevovnica, ki začne v par dneh pri delu. V nadelstvu so najodličnejši naši domačini — poselitniki, ki nam jamčijo za to, da bodo zavod napredovali. Šal da so se namli tudi nekateri zapeljani agnariji, ki so nabeli nekaj sploškarit in zameli v naše do sedaj še vedno edine vrste, nekaj nepotrebnega krajevne razpore, ter so hoteli ustanoviti najpoprej graško, sedaj posejbo za klerikalno krajevno posojilnico. Toda hvala Boga, vzprilo namemu edinstvu se brezvestnim in zahajeksim zaslopljencom ni posrečila njih nakana ter so njihovi upi splavali po vodi. Obhajljeno domačega g. župnika, ki je hotel zamesti razkol v naše vrste. Zagotovljamo istemu, da za take strankarske nepotrebne razpore mi politeni Ločani nimamo zamila in na to pri nas ni tal. Pustite nas s krajevno politiko pri miru. Naši kmečki posojilnici je zagotovljeno najbolje uspevanje, tarovška pa je poginila še pri rojstvu.

— **Is Federovca.** G. župnik Vanžošić je tedaj brezverski „Slov. Narod“ radi nekoga popravka in — tožbo zgubil. Naj bo prepričan, da čitimo vsi podređeni tržani odkritoučno sošalje s njim.

— **V Ptaju** se vrše sejmi za žrebot 4. in 18. septembra, 2. in 16. okt. ter 6. in 25. novembra t. l.

— **Ormoški šhod** še vedno „Slov. Gospodarja“ se da miru. Gosp. kaplan Orvatič se je sedaj po preteku jednega meseca „potrudil“ in našel, da je glasovalo proti znani resoluciji na šhodu — 156 mož, torej kar celih 100 glav več. Privlačimo gosp. kaplana in ostalim somišljenikom v ormoškem okraju v dobri kildih markov ta naknadni zelo cen. triumf. Nesrečnim „liberalcem“, katere so pristali „Km. zveze“ po trditvi g. kaplana tako mogočno preglašovali, pa se ni treba nič razburjati. Sam trdi to le — „Slov. Gospodar“. Saj ta odlomek iz odgovora g. kaplana „Domovini“ zgovori jasno dovolj, v koliko je popravlil naše poročilo.

— **Vlak je porvalil** na železnici Grobelno-Rogatec v nedeljo po noči nesnanega moča, kateri se je v pijačnosti vlegel na teleznico. V pondeljak so ga pripeljali v Celje in oddali v bolnišnico. Odrezali mu bodo najbrž oboje nogi.

— **Tudi uspeh dr. Benkovića.** Dr. Benkovića in drugovi so po dolgem trudu in zapora srečno odjedli slov. strankarja Dr. Strakela. Ta odide 1. oktobra v Novo mesto na Kranjskem, kjer je imenovan zdravnikom okrajne bolnišnice blaginje in obenem sekundarnim bolnišnico na Kančiji. V Brečicah sedaj ni slovenskega zdravnika, nemški so pa veselo bogati. To je prvi pozitivni uspeh marjičevega državnega poslanca dr. Benkovića, katerega je dosegel za Slovence v Brečicah.

— **Šestrazredna javna ljudska šola** v Sevnici je imela v šolskem letu 1906/7 403 učence, in sicer I. razred 100, II. razr. 78, III. razr. 78, IV. razr. 60, V. razr. 50, VI. razred 37 učencev. Šolsko leto se je pričelo dne 1. okt. 1906 in končalo 31. julija 1907. Popr. prej nameravana šolska zveodica se letos ni pridružila, posebno zaradi tega ne, ker je bil šolski obisk v zadnjih mesecih zelo slab.

Med letom so učenci uživali razne podpore. Krajne šolski svet je malone vse učence preskrbel s šolskimi knjigami in svečki. Za bolnišnico so prejeli ubožni šolarji potrebnih oblačil za 535 K, od kojega zneska je takojšnji grajšček, volevodni gospod Alojz Otto, c. in kr. stožnik v p., vložilno daroval 500 K.

V šolski kuhinji je v zimskem čas vsak dan po 200 in več učencev objedovalo brezplačno in se je vsem skupaj razdelilo 12.409 kosic.

V ta namen so prispevali in sicer:

Posojilnica v Sevnici	100 K
Posojilnica v Celju	50
vif. g. župnik Doberslek	50
gospod c. kr. notari Korbar	30
gospa T. Folner v. Atešah	20
vif. g. župnik Kragi	10
g. Jože Papčič v. Boltanju	10
g. Zorko v. Peclju	10
g. Jože Zalokar	4
g. kaplan Volčič	3
g. Pečar s. Kranjskega	1
od gg. trgovskih potnikov	
nabral g. Lovušič Smole	7640 K
dohodki tombote	5524
razni drugi dohodki	3138
skupaj	44929 K

Vrhstege so za šolsko kuhinjo mnogi tržani in okolici dajali raznih jedstvin, kakor krompirja, fižola, gisa moka in kruha.

Vsem ta imenovanim in imenovanim dobrotnikom naše šolske mladine, zlasti tudi gospoda kateheta Franc Segala, ki je v veliko potrivralnostjo odkrival šolsko kuhinjo izreka najtoplejšo zahvalo:

Vodstvo javne ljudske šole v Sevnici, dne 12. avg. 1907

Jos. Hešiček, nadučitelj.

— **Tesarji in Haribora** so se že poravnali s tesarškimi mojstri glede plač. Določilo se je, da znaša do 30. aprila 1906 najmanjša plača 430 K in da se zvika potem za 30 via.

— **„Slovenski Gospodar“** nas v zadnji svoji številki obkłada s raznimi pesovkami kakor „celjska starka“, „celjska klepetalja“, nam očita gorastane in bliščote nezumnosti lid. Te ljubečivosti kažejo, da se je g. dr. Korotčič, ki se je potem takem do dobro življal v parlamentarne žoge in zavade, povrnal in Danaja in nadaljeval svoje rodoljubno in izobraževalno delo v „Slov. Gosp.“, nadalje pa kažejo in pesovke, da kritično-socialni kurai, kateri ga tako boljše tudi najz. niso ostali brez spilva. V odgovorih našemu listu se g. doktor lovi za posamezne besede in stavke v našem listu, zato, ker si na celoto ne upa in tudi se — more odgovarjati. Pa vže se dobe hitreje kakor stvarni odgovori na tako kođljive zadržke kakor Laskarjeva sarovost in trgovina s verskim čustvom našega ljudstva na bođjih potih v Marijino Celje lid. Hic Rhodus!

— **Is Haribora.** Pouk na čeljni vinorejki in sadjerejski šoli je bil zaključen zadnje sobote. Koncem leta je šol zarod 48 učencev. Popolnoma na čeljne stroške je obiskovalo šolo 18 gojenecv.

— **Nogo je zmečkalo** v Cumberlandu (Zjedinj. države v Sev. Ameriki) Makus Handić tako, da so mu ji morali odrezati. Posrečeni je doma v Ljubnem.

— **Absolventi ljubljanskega učiteljskega.** Po štajerskem se je razširila vest, da se odlej se bodo več smeli nameščati po naših ljudskih šolah absolventi ljublj. učiteljskega. Resnica je ta vest le v toliko, da se ne bodo smeli pri nas nameščati le bivši državni štipendisti ljubljanskega učiteljskega.

Koroška.

— **Slovensko delavsko društvo** na Bistrici v Spodnjem Boku napravilo prihodnjo nedeljo, dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne v Gasparjevi gostilni v Podinji vsaj javen društveni šhod s petjem in govori. Kako velikega in važnega pomena je imenovano delavsko društvo za industrijalno Bistrico in njeno kmečko okolico, se je pokazalo posebno pri zadnji državnoborski volitvi, pri kateri so se po velikem številu slovenskih glasov odločevalo one občine, v katerih obstoja narodna društvena organizacija. Četudi so namreč gospodje, kateri imajo v bistriških fažinah prvo besedo, s skrajnim terorizmom pritiskali na delavce in tudi na kmečke volilce, je slovenski poslanec Grafenauer vendar dobil na Bistrici znatno število glasov. To pač naredi društvena organizacija; kajti in tiati Slovencec, ki je živ in delaven član kakega narodnega društva, ostane vkljeb vsemu terorizmu zvest svojemu prepričanju. Nikakor se ne da omajati. To vas je plod izobražbe. Dokler bo naše ljudstvo nepoznano in po nemučnem sijaju oamajeno, bo tudi slovenska politika na Koroškem zmiron le nazadovala. Ko bo pa ljudstvo postalo v intelektualnem oziru samostojno, ločilo se bo od nemškutarjev in njihove politike. Zato ne moremo nikoli dosti povdarjati, da je našemu ljudstvu dobra in zdrava delavna hrana v prvi vrsti potrebna.

— **V Dobravladi** se vrši na praznik dne 15. t. m. popoldne mesечно zborovanje tamošnjega izobraževalnega društva. Na dnevnem redu so govori, petje in tamburanje. Da bi le govorniki zbrali res zdrave in počne govorci! Sad takih zborovanj se bo pokazal v dočlednem času!

Primerok.

— **Sočine štrva.** Is Kanala se nam piše: V toki onega tedna se stonili pri nas v Seču kar trije: 7. avgusta popoldne 10 leten deček, koj za, srijm vsjak, ki bi bil letošnjo jesen te vrojkatine prost in v torek posodi župnijski upravitelj g. Fr. Pečecak. Šel se je zvečer ob 9. uri kopat — ob pol 10. pa je bil še ven kanal po kones: g. Pečecak je stonil. Ker je bilo močno temno, ga je bilo sila tedno likati, posebej ker je Šoča tam, kjer so je g. Pečecak kopal, precej nedostopna. Vendar pa so ga našli četrti 11. pod neko skalo.

Gospodarstvo.

Tržne cene na svetovnem trgu.

Pšenica ogrska stara (od reke Tise) 79—82 kg K 1210 do 1270, nova 1170 do 1260.
pšenica banatska stara 77—80 kg K 1155 do 1215,
pšenica slovaška 77—81 kg nova K 1115 do 1170,
ri nova slovaška K 920 do 940,
jočmes moravski novi K 925 do 1090,
oves ogrski srednji K 860 do 898,
korna ogrska stara K 730 do 750.
Šladkor čelki K 22— do 2215.
Šladkor tržaški pilč K 20¹/₂ do 31¹/₂,
Spirit (s krompirja) v Pragi K 5350 do 5450.
Mast (svinjska) v Budimpešti K 152— namizna slanina K 140—.
Kava Hamburg, ordinarna loko K 30— do 32—, realna ordinarna K 33— do 35—, dobra ordinarna K 36— do 37—.

Druge slovanske detele.

— **Znameniti hrvaški zlatar** Franč Bihlica je umrl 5. t. m. v Dubrovniku. Pokojnik je bil zadnji zlatar, kateri je znal še izdelovati dela po starem dubrovckem načinu na šiligran. Eno njegovih znamenitijših del je bil tudi venec o priliki odkritja Gunduličevega spomenika v Dubrovniku. — Pokojnik je življal v Dubrovniku splošno spoštovanje, za časa njegovega pogruba so bile prodajalne zaprte.

Svetovne vesti.

— **Djorđe Kristić.** Različni listi poročajo, da je arbski kralj Milan pozakouil svojega nezakončnega sina Kristića, kateri biva sedaj s svojo materjo v Carigradu. Njegova mati, Artemizija Kristić je obvestila vse zastopnike evropskih držav v Carigradu, da ima listino, ki to potrjuje. Hoče jo dati ponentiti in poslati vsem evropskim veleladstvom, da s tem stonelji pravice sina do arbskega kraljevstva prostora.

— **Is Brna.** Stavka delavcev v predliscu za voleno blago se je končala s njihovo zmago. Dosegli so povprečno osmurni delavnik in višje plače.

— **Zavod za sluzkinje in delavce** v Zagrebu bo začel polovirati šest dva meseca. Zgradba bo stala 40.000 K, uradniške plače bodo znašale letnih 8000 K. Preskrboval bo delavcem in sluzkinjam sluzbe zastoj, od delodajalcev bo pobiral primerno pristojbino.

— **Dolgost vseh teleznice** se zemlji je znašla koncem leta 1905 905.695 kilometrov. Na Erropo odpade od te vsote 309.393 km, na Avstrijo 39.318 km. Največ teleznice med vsemi državami na svetu imajo Zjedinjene države v Sev. Ameriki, namreč 351.503 kilometre, več ko cela Evropa.

Prvi slovenski penzionat

znanega vzgojitelja in znanega avtorja društva „Mladika“ v Ljubljani, Gosposke ulice št. 8.

Ta prepotrebni zavod se ustanovlja redoljubne slovenske dame za deklice slovenske in slovenske narodnosti, ki obiskujejo Cesarja Franca Jozefa I. mestno višjo dekliško šolo, osiroma licej ali kako drugo slovensko šolo v Ljubljani. S to ustanovitvijo se omogoči staršem, da pošljejo svoje hčerke v narodna učilišča. V zavodu dobivajo deklice temeljito teoretično in praktično izobrazbo ter skrbno matičansko vzgojo kot bodoče dobre in skrbne gospodinjice.

Skrbi se tudi za to, da se prične deklice lepim vnanjim obdelovalnim oblikami in da se sploh vzgoje za praktično življenje.

Ustanovljanje se jim bliži s gojitvijo glasbe in petja, z deklamacijami in s primernim tigrim ter s udeležanjem primernih umetniških prireditiv.

V higiensnem osiru se jim krepi telo z zdravno in zadostno hrano, s previdnim in individualnim utrjevanjem, s igrani in s telovadbo, z izprehodi, s kopelimi itd. Zavod ima hitrega zdravilnika, ki je za slučaj potrebe vsak čas na razpolago; za obetljivo gojstvo pa se vestno skrbi v posebni izolirani sobi.

Obhajanje v penzionatu je domače. Izkusne dame skrbje z nadzorno previdnostjo in strogotostjo, ljubeznivo in materinsko za gojence, ki jim postane valob telega penzionat prijetno bivalično. Penzionat ima značajvalovenske domačnosti.

Hišni red navaja gojenke k točnosti, vestnosti, redoljubnosti in ljubezni do domačih opravil.

Sprejemajo se redne in izredne gojence. Prve stanujejo v internatu, kjer uživajo vso oskrbo, druge so le čez dan v zavodu.

Vpisnine je vplačati 4 K. Redno gojenke plačujejo po 60 K na mesec in to za stanovanje, hrano in nadzorovanje pri pouku.

Izredne gojenke, ki ostanejo čez popoldne v zavodu, plačujejo po 16 K na mesec.

Če gospeka prostor, se sprejemajo tudi starije gojence za posamezne mesece. Te plačujejo po 70 K na mesec. Plaćevati je naprej. Vpisani gojenki, ki pa ne vstopi, se ne vrne vplačana mesečina.

Pri vpisovanju je predložiti zdravniško in zadnje šolske spričevalo ter kratki list.

Odbor izobratvalnega ženskega društva „Mladika“ ima pravico, da v posebno najemnem slučaju, ko bi po kaki gojenki drugim bodisi v zdravstvenem, bodisi v moralnem osiru pretilla nevarnost, ta gojenko oddloži, kar se nemudoma naznani starim.

Za izpopolnjevanje splošne izobrazbe so na razpolago izkušene moči.

Za pouk v glashi in v raznih jeziki se določujejo dogovorno s starji posebni honorarji.

Tudi plesa, združenega s poukom v dostojnem vedenju se učo gojenke v zavodu.

Vsak mesec se pošljejo starim račun i izdatkih za izredne mese popotbščine, za obiskovanje gledališča, za toaletne itd. Škrb zavoda pa bo, da se deklice vadijo pri vseh svojih izdatkih štedljivosti in skromnosti.

Perilo se pere v zavodu, in sicer fitovno proti primeram odkodnini, namizno in posteljno pa hropljajno.

Vsaka redna gojenka prinese s seboj primerano zalogo znanovanenega perila in drugih potrebščin tudi znanovanenih stvari, in sicer:

- 1.) odejo, 3 rjuhe, 3 odevne prevleke, blazino in 3 prevleke; vse kolikor mogoče preprosto izdelano;
- 2.) 6 navadnih prtičev, 3 manjše kavne prtiče, 6 brinjak, 2 otradi za fitotiranje in 3 brisače za sušenje umivalnika ter vrečico iz debelega platna za nesnažno perilo;
- 3.) 6 dnevnih in 3 nočne srajce, 6 poletnih in 6 zimskih hlađ, 3 poletna in 3 zimska spodnja krila, 12 parov poletnih in 6 parov zimskih nogavic, 24 ravnih copcev, 1 kopelno obleko;
- 4.) potrebno obleko, ki bodi okuzno toda preprosto prikrnjena in skromna; 3 temnomoderi in 2 bela predpasnika, 2 para temnomodrih rokavcev; 2 para črtevičev, 1 par galoz, 1 par domađih črtevičev.

Telovadsko obleko, bluze in predpasnike prekribeje na željo stariev tudi zavod;

5.) preprosto malo košarico za ročna dela s potrebnim livalnim orodjem;

6.) 2 glavniča lasno in zobno kličico, ščetico za nohte, krtačo za obleko, 3 kose mila;

7.) vsaka gojenka prinese s seboj malo in veliko šlice, vilice in nož ter obroček za prtič.

Vodstvo zavoda poroča starim vsak mesec o napredku in šoli, o vedenju in zdravstvenem stanju gojenke. V izrednih slučajih se starji takoj obveščajo.

Odbor jamči za korektno vodstvo in vestno oskrbnitvijo v zavodu.

Književnost in umetnost.

— „Slovenski posojilničar“ se zove drugi, popravljeni in pomnoženi natis „Navoda o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic“, ki ga je spisal in zalodil Fran Lapačev v Krikem.

Praktično navodilo prinaša na 230 straneh v navadni osemkri silko in tivotopi g. M. Vesnjaka, katemenu je posvetil pisatelj knjigo o prihlki njegove 70 letnice in stane 3 K trdo in lično vezano, 240 K mehko vezana in 2 K brošurana. Dobiva se pri pisatelju v Krikem. Priporočamo jo vsem, ki se zanimajo za zadrutništvo.

Društvene vesti.

— „Prostovoljni gasilni društvi“ v Trbovljah in Hrastniku vabite na veliko slavnost, ki jo priredita povodom 30 letnice trbovljskega prost. gas. društva in blagoslovljenja hrastniške društvene zastave v nedeljo dne 2. avgusta 1907 v Trbovljah.

V. pored slavnosti: Na predvečer slavnosti 17 avg. bakljana z godbo. Po bakljadi prija-

teljki društveni večer v dvorani gosp. Kuzenberga.

18. avgusta: Ob 8. uri srajstaj bodnica.

Med 8. in 9. ura sprejemajo gostov na kolodvoru in v Gaberškem.

Ob 10. uri slovensa sv. maha. Po mali blagoslovljenje in razvite društvene zastave.

Od 12.—2. ure obedi.

Ob 2. uri popoldne sproved od Trbovelj do radnika. Ob 4. uri popoldne ljudska veselica pred gasilnim domom v Trbovljah.

Pri veselici sodelujeta polnočevilica „Bodniška godba“, pripadniki je velj pevskih zborov. Na veselilnem prostoru je prirejano plesničje — strajanje na dobriki, kegljišče, vrtijak za otroka. Na večer bopganjska razsvetljava in velik umetniški ogenj. Za dobro postrežbo bodo skrbeli v letih in narodne doma. — Vstopnice k ljudski slavnosti 30 vinarjev.

Na mnogobrojno vdeležbo vabita „Prostev. gasilna društva“ Trbovlje-Hrastnik.

— Bralno društvo v Društvi (občeta Šostanj) vabi na svojo vesolico, ki bo dne 18. t. m. na rojstni dan zaloga cesarja. Veselica se bude vršila pri Basista v Društvi. Na dnevnem redu je: gledališka igra, petja, godba.

Za dobro postrežbo v gostilni in izbornu zabavo na veselici je prekrijenje. Pridite torej vsi k nam v Društvo. Na evidecijo pri Basista dne 18. avgusta.

— Kmetijska podružnica v Šušljah nad Mozirjem priredi dne 18. avgusta potovalno predavanje predpodeje po rami mali na Rečici, popoldne je v Mozirju. Predaval bo g. potovalni sditelj Fr. Gorizan.

— Iz Sv. Duha pri Lutnah. Takajšnja posojilnica ima 1. septembra svoj letni občni zbor. Pri tej priložnosti priredi se v gostilni gospe Gabeja vlg. Bopil tombala s koncertom za zlogo učence. Vsi prijatelji obetnej mladine se vabijo na to veselico.

— Čitalnica v Šušljah ob Dravi priredi v nedeljo, dne 18. t. m. na vrhu gostilne g. Doppelja vesolico s štedim vsopodom: 1. „Mladi vojniki“; 2. Deklamacijska, godba na lok. 2. Deklamacijska, godba na lok. 2. Krcmar pri ravnem rogu“, berka v enem delu; 3. A. K. & Venček narodna pesmi, poudiri, godba na lok. 6. Hlađnik; „Blejskern jezera“, pevski zbor. 7. Bela Ljubljana“, valček, godba na lok. 8. Sattner; „Studečnik“, pevski zbor. 9. „Smarje“, Gavotta, godba na lok. 10. Foerster; „Ah, ni li zemljica krasna?“, pevski zbor. 11. Godbeni koncert.

Začetek ob 8. uri popoldne. V slučaju slabega vremena se veselica vrši v prostornih sobah krcne g. Doppelja. Vse narodnjake in narodnjakinje se enkrat lakrejo vabimo, naj polnočevilico priredo k veselici, in predvse vse one, koje smo pri razpisiljavi porabili proziri, saj nam oproste in se vkljaj tomz sdeležo veselice.

Odbor.

— Iz Gotovelj. Ljudska veselica, ki bi se imela vršiti dne 18. avgusta, t. i. v korist tambaraljske zborov v Gotoveljah se vsi razpisiljavi bopganjske osvepe prirediti na pozvalji čas.

Podjetniki vabijo se iščejo

in sicer vsak dan za 5 do 15 dvo-upravnih voz na daljavo 15 km. — Ponudbe naj se pošljejo na :: :: ::

g. Iv. Bajžoj-a, Ljubljana

Marije Terzijeje cesta štov. 11.

Listnica uredništva.

Našnje: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

Splošno

Splošno: Iznala lega za posilna. Prosim, ogledite se! — Gorilgrad: Se zadovoljuje, a nez delni svetovi in 4 druge stvari. Prosim, včasih le kaj! — Kani: Prijetna izvala in postevr!

V najem se bodo oddali

v Gorici v ulici Corso Verdi št. 22 v najlepšem kraju mesta razni prostori za trgovine s skladiščel vred. Jeden teh prostorov bi bil pripraven zlasti tudi za lepo kavarno. Reflektanti na te prostore se vabijo, da se s svojimi ponudbami obrnejo na načelstvo podpisane Centralne posojilnice, ki je lastnica dotičnega poslojpa.

V GORICI, dne 2. avgusta 1907.

Načelstvo Centralne posojilnice v Gorici

415 3-2

„OTTOMAN“

PAPIR ZA CIGARETE IN CIGARETNE STROČNICE SE HVALIJO SAME, REKLAME ZA NJE NI TREBA.

Dobiva se povsod, kjer ni zaloge, pošilja Zvezna trgovina v Celju.

423 30-2

Južnoštajerska hranilnica v Celju

Narodni dom

za katero jamčijo okraji: **Cerkljograd, Sevnica, Šentaj, Šmarje pri Jelšah, Vrhnika** za popolno varnost vlog in za njihovo, po pravih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj hranilnih vlog **4.000.000 K.**

Hranilnica posluje s strankami vsak **četrtek in petek dopoldne**, za druga opravila pa je urad odprt **vsak dan** ob navadnih uradnih urah. **Hranilne vloge** obrestuje po **4 odstotke** in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobe iste popolnoma **med 4 odstotke obresti.**

Izposojuje pa od dne 1. januarja leta 1905 na zemljiško varnost po **4 tri četr odstotke**, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev po **4 in pol odstotke obresti.**

12 52-54

Republika slovenska

Stingerjevi šivalni stroji

za čisto
perilo in
druga vrsta
trajne tkanine.

Velika
trajnost in
vzorna
konstrukcija
popravljajo

Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.

Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

stroje do najvišje trdnosti ter so vsakomur v uporabi.

Brezpilen postopek v državi in vsaki državi
moderna in smetnega vzorca

Singerjevi šivalni stroji so na največjih
svetovnih razstavah odlikovani s' največjimi priznanji.

Singer Co. delavška družba šivalnih strojev

CELJE, Kolodvorska ulica števil. 8. 11 52-54

Ven z blagom

kadar gre sezija
proti koncu, je
moj namen, zaradi
tega prodajamo do 1. sep-
tembra po čudovito zni-
žanih cenah. Vsaki prvi
teden v mesecu velika
∴ prodaja ostankov ∴

R. STERMEČKI CELJE

Trgovska hiša manufakturnega in
modnega blaga na debelo in drobno.

12 52-54

POSOJILNICA V CELJU

v lastni hiši
Narodni dom

Posojilnica ura-
duje vsak dan od
9. do 12. ure do-
poldne razun ne-
delje in praznike.

POSOJILNICA V CELJU,
ki je bila leta 1881 z ne-
omejeno zavezo ustanovljena,
šteje sedaj nad **4000** za-
drušnikov, kateri imajo vsega
nad **88.000 K** vplačanih
delcev ter ima sedaj nad
6 1/2 milijona kron hranilnih
vlog in nad

330.000 kron

rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od
vsakega, ako tudi ni član
zadruga ter jih obrestuje po

4 1/2 %

posojilnica plačuje

rentni davek

sama, ne da bi ga odtegnila
vlagateljem. Posojila daje na
osebni ali hipotekarni kredit
proti **5 1/2 %** in **5 %** obre-
stovanju. 12 52-54

